

Nieuwsbrief

Grimbergen 19 oktober 2026

Het beste brood van 't Ovenbuur

Welkom op de maandelijks bakdag op zaterdag 24 oktober.

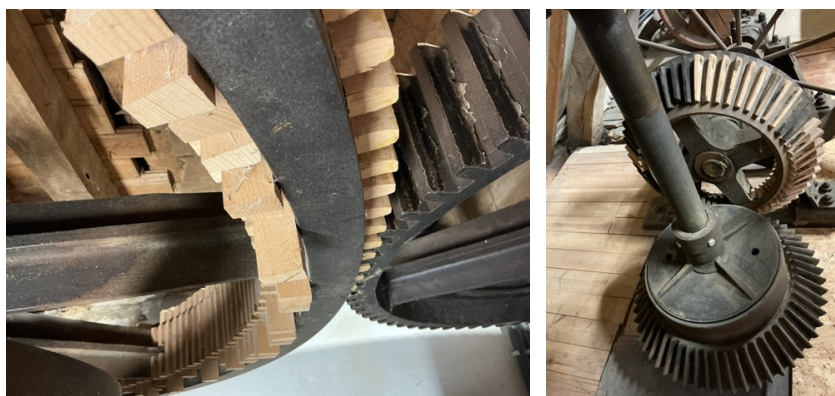
Omdat de laatste zondag van deze maand op 25 oktober valt, de volgende is op 1 november, komt de bakdag er gauw aan. Er is desem volkorenbrood en met gist, roggebrood en kastanjebrood beschikbaar. Bestellen via oyenbrugmolen@skynet.be. Afhalen is mogelijk op zaterdag tussen 17u en 18u.

Iedereen is welkom om langs te komen. Wie wil leren bakken of stoken, meer wil weten over bakken in een traditionele oven of overweegt om zich aan te sluiten bij de bakgroep, laat best vooraf iets weten.

Het beste bakmeel

Zondag 25 oktober maandelijks maaldag, meelverkoop.

Na een zeer droge periode tijd om de kammen van het spoorwiel en de haakse koppeling van het luiwerk na te kijken.

Kammen en tanden van het spoorwiel en het luiwerk.

‘Oyenbrugmolen en Omgeving’ een duurzaam erfgoedproject, een bijdrage aan de klimaatadaptatie.

Voor de realisatie van onze nieuwe projecten is het helaas herbeginnen om de nodige vergunning te bekomen. Wij laten ons echter niet gauw ontmoedigen, intussen is er tijd voor ons verhaal. In de veelheid van vaak tegenstrijdige adviezen geraak je anders de draad kwijt.

Hier volgt een haast historisch overzicht in acht afleveringen voor de volgende nieuwsbrieven. Na aflevering 3: 50 jaar verbouwen, in de nieuwsbrief van september, volgt aflevering 4.

4-Oyenbrugmolen en Omgeving.

Vorige aflevering eindigde met: De bezorgdheid voor ‘t schoonzicht en de teloorgang van de pinksterbloemen.

Toen onze kindjes nog klein waren plukte ze hun armpjes vol pinksterbloemen in het weiland langs de Maalbeek.

De bloemen zijn een belangrijke waadplant voor het oranjetipje. De rupsen van dat kleine vlindertje eten de bloempjes en de zaaddozen. Ze overwinteren in de houtkanten die dicht in de buurt groeien. Een mooi voorbeeld van biodiversiteit. Rond Pinksteren stond het weiland er vol van. Vandaag zijn wij blij als wij hier en daar nog een pinkstebloempje kunnen vinden. Een veeg teken waaraan te merken is dat onze Maalbeekvallei verdroogt.

Doorgaans is de Maalbeek een rustig beekje. Maar als het enigszins regent kan ze plots veranderen in een kolkende rivier. Hoe komt dat?

De Maalbeekvallei in Grimbergen is aangelegd voor en door de watermolens. Eerst werd een molen gebouwd en dan werd de beek ernaartoe geleid zonder al te veel hoogte te verspillen. Zo kon net voor het waterwiel de grootst mogelijke valhoogte bekomen worden. Het samenspel van het stenen bouwwerk: de molen met zijn dammen en stuwen en de invloed die die heeft op het boven- en onderwater noemen wij een watermolenlandschap. De Maalbeekvallei in Grimbergen werd ingericht als een cascade van 4 in elkaar overlopende watermolenlandschappen.

Gedurende eeuwen regelden de vier grote watermolens de waterhuishouding in de vallei door hun dagelijkse werking. Hun schotten regelden het waterniveau in functie van het malen. Water was erg kostbaar. De molenaars lieten het niet verloren gaan want hun broodwinning hing ervan af. Vanaf de jaren 50 werd dat echter minimaal. De molens zelf stonden er nog maar ze werkten nog zelden.

In 1980 werd de vallei, bij KB, als erfgoedlandschap(dorpsgezicht) en de watermolens als monumentaal erfgoed beschermd. Voor de synergetische samenhang was destijds geen belangstelling.

Gelukkig konden wij jaren geleden het weiland stroomopwaards langs de beek kopen. Over 250m duwt de maaldam de Maalbeek naar de stuw van de molen. En maakt zo deel uit van het watermolenlandschap van de Oyenbrugmolen. Het weiland is afgezoomd met een houtkant en langs de beek staan er 80 knotwilgen. Vanuit de molen is het een prachtig zicht. Voor ons werd dat ‘Het bestendigd schoonzicht’.

Maar wij merkten dat de natuurwaarden achteruit gingen. Sinds vele jaren is de vallei van de Maalbeek aan het verdrogen. Verstedelijking, verharding en onverstandige landbouwmethode beletten dat neerslagwater in de bodem kan doorsijpelen. Bij de minste regen stroomt het water van daken, wegen, beton en harde dorre akkers weg via de waterloop naar de zee. Uit vrees voor overstromingen wordt alles gedaan om het kostbare water zo snel mogelijk weg te werken.

De gevolgen waren tijdens de voorbije lente en zomer ontzettend merkbaar. Maar wij gaan even terug naar 2008. De verdroging was zichtbaar toen al zichtbaar. Waren wij de enigen die zich afvroegen of er een remedie was?

‘Oyenbrugmolen en Omgeving’, een project dat de natuurwaarden in de omgeving van de watermolen wil versterken in harmonie met de erfgoedwaarden van het historisch monument. Voor ons was het, van meet af aan zonneklaar, de synergie tussen een watermolen en de beek zijn onlosmakelijk. Wie opgelet heeft weet dat eerst de molen gebouwd werd en dan de beek er naar toe geleid. Als die watermolen de beek opstuwt heeft dat een heilzame ecologische invloed op de grondwaterstand stroomopwaards.

Het project wordt enthousiast opgepikt door Jo Weynant onze erfgoedconsulent van toen. Samen gingen wij ermee aan de slag. Hij zag wel mogelijkheden voor een ondersteuning van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Maar omdat de Maalbeekvallei als dorpsgezicht en niet als landschap beschermd was moest eerst een ankerplaats aangeduid worden. Dat is een officieel beschermd, groter samenhangend landelijk gebied met grote erfgoedwaarden. Er kwam heel wat bij kijken maar in 2015 was de AP VL 06 ‘Maalbeekvallei een gevarieerd cultuurlandschap ten oosten van Grimbergen’ een feit.

Ontwerp van de afbakening van de ankerplaats. Het heeft wat moeite gekost om het pas aangeplante Lintbos op te nemen in het gebied met grote erfgoedwaarden.

Dat was een voorwaarde om met subsidies van het Agentschap Onroerend erfgoed een herwaarderingsplan van die oostelijke Maalbeekvallei op te maken. Tijdens de procedure wijzigde de benaming in beheersplan. Maar voor ons werd het zonder twijfel een duurzame herwaardering van de scheef gegroeide situatie.

Nadat de gemeente het vliegveld in eigendom gekregen had werd de strook tussen het vliegveld zelf en de Maalbeek opgevuld met allerlei inrichtingen en accommodatie voor vele recreatieve activiteiten. De hele zone langs het beschermde gebied werd snel en gretig opgevuld met vanalles. Sommige activiteiten op zondagen, of tijdens enkele avonden per week, of vooral woensdag namiddag. Het JOC werd op vrijdagen en zaterdag tot 3u 's nachts voor een prikje ter beschikking gesteld. De jeugd werd gebracht en afgehaald. Altijd was het een druk komen en gaan in de Oyenbrugstraat. Het smalle eenrichtingsbaantje langs de Maalbeek was nochtans, net na de aanleg van de afvalwatercollector zeer bewust, aangelegd met rustieke kasseien. Precies om het verkeer te ontraden en om het beschemde karakter van de omgeving te onderstrepen.

Het beheersplan: ontwerp De Maalbeekvallei van de Poddegemhoeve tot de Humbeeksesteenweg.

De noordelijke valleiflank werd een voorbeeld van opportunistische en ondoordachte ruimtelijke ordening. De druk op de beschermde Maalbeekvallei was nefast.

Het agentschap Onroerend Erfgoed had wat schaarse middelen ter beschikking om een studiebureau aan te stellen om een beheerplan voor de oostelijke Maalbeekvallei op te maken. Gelukkig kon de burgemeester van toen er van overtuigd worden om nodige middelen bij te passen.

Studiebureau Ann Voets kon aan de slag. Er kwam een begeleidingscommissie met buurtbewoners, erfgoed- en waterloopbeheerders, de gemeente en natuurliefhebbers. Gedurende ruim een jaar werden samen mooie plannen gesmeed. En die plannen zagen er echt goed uit.

Die plannen nu realiseren dat was weer een ander paar mouwen. Gelukkig kwam de Vlaamse Landmaatschappij, VLM die met een duidelijke visie en overtuiging overgingen tot het opmaken van een Landinrichtingsplan, LIP. Vlaamse middelen, die van de gemeente en van andere stakeholders kwamen samen om in 3 fasen de plannen uit te voeren.

Volgens sommigen een mirakel, maar sinds een jaartje is de eerste fase: het Oyenbrugpark en de historische hoogstamboomgaard klaar. Het park is ingericht met wadies. Dat zijn glooiingen in het landschap die afstromend neerslag water opvangen. Ze werken als buffer en geven het regenwater de tijd om in de bodem door te dringen. Heel wat betonverharding uit WO II werd weggenomen. Hier is ruim 5 ha park aangelegd dat duurzaam helpt om de sponswerking van de vallei te herstellen.

Fase 2 is in uitvoering. Het zal natte gebieden langs de oever van de Maalbeek in hun functie herstellen. Het afgraven van de gemeentelijke stortplaats waar sinds de jaren 50 huisvuil en bouwpuin gedumpt werd geeft de Maalbeek bij piekdebieten weer ruimte om te overstromen. Bij de Poddegemhoeve is de klus bijna geklaard. Hopelijk komen er nog wat centen om het helemaal af te werken. Het saneren van de vijvers bij de Tommenmolen gaat weldra in uitvoering.

En intussen wordt er verder getekend aan de plannen voor fase 3, de aanleg van nieuwe paden op de rechteroever langs de Maalbeek. En komt er een fietscomfortstrook langs die rustieke gekasseide Oyenbrugstraat.

Met het Integraal Waterbeleid van de Maalbeek, VMM, VLM, Aquafin, MolenforumVlaanderen, Regionale landschap de Brabantse Kouters en vele andere partners werken wij aan een project binnen de doelstelling van de Bleu Deal. Kunnen wij de watermolen inzetten om de vallei te vernatten met een duurzame ecologisch perspectief.

Met De VLM werken wij samen aan een studie die de 'hoog in het vaandel staande' vismigratie kan combineren met meer respect voor watermolens.

Wij zijn op de goede weg maar het einde is nooit in zicht.

Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft.

Dat het diertje in de Maalbeek leeft zegt iets over de verbeterde waterkwaliteit maar deze Amerikaan zit hier niet op zijn plaats. Het is helaas een invasieve exoot. Ze zijn dragers van de kreeftenpest die gevaarlijk is voor onze inheemse rivierkreeftjes.

Gevangen voor de stuw van de molen

Nu nog gauw een brugje naar de volgende aflevering: het herstel van een historische watermolen.

Hartelijke groet,

Erik Van Hemelrijck Voorzitter
vzw Oyenbrugmolen, Oyenbrugstraat 140 1850 Grimbergen

De vzw Oyenbrugmolen zorgt voor het beheer en onderhoud van de Oyenbrugmolensite 'Oyenbrugmolen en Omgeving' en organiseert tal van publieksactiviteiten. Onze doelstelling is om dit beschermde erfgoedmonument aan de Grimbergse Maalbeek verder te ontwikkelen binnen de 'Erfgoedinclusief projecten' en de site nog beter toegankelijk te maken. Graag sturen wij u onze maandelijkse nieuwsbrief, waarin we onze activiteiten aankondigen en onze werking toelichten. U kunt ook, vrijblijvend, lid worden van onze vereniging. Dat geeft ons een warm duwtje in de rug. Elk jaar organiseren we een gezellig en verbindend ledenfeest op de laatste zondag van augustus.

Voor het lidmaatschap kunt u €15 storten op rekeningnummer BE80 0016 2748 3477, t.n.v. vzw Oyenbrugmolen. Onze trouwe leden kunnen hun bijdrage voor het nieuwe jaar ook op dit rekeningnummer overmaken.

Kijk ook op onze website: www.oyenbrugmolen.be

We sturen dit bericht naar 1.565 personen die op een bepaald moment of bij een gelegenheid interesse hebben getoond in de projecten rond de Oyenbrugmolen en ons hun e-mailadres hebben gegeven. Zo willen we je graag op de hoogte houden. Reacties of suggesties zijn altijd welkom.

Wil je je liever uitschrijven? Stuur dan gewoon een berichtje naar ons. oyenbrugmolen@skynet.be

GEUZE BOON

